

Коробова І. В. Кросворди як вид навчально-ігрової діяльності учнів з фізики [Текст] / [О. В. Бенедисюк, О. В. Буряк, В. Д. Шарко, І. В. Коробова] // Пошук молодих: матеріали Всеукр. студ. наук.-практ. конф. [“Формування компетентностей учнів і студентів засобами природничо-математичних дисциплін”], (Херсон 19-20 квітня) / [уклад. : Шарко В. Д., Коробова І. В.]. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2012. – Вип. 11. – С. 35-36.

КРОСВОРДИ ЯК ВИД НАВЧАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ

Бенедисюк О.В., Шарко В.Д., Коробова І.В., Буряк О.В.

Херсонський державний університет

На сьогодні фізика займає одне з останніх місць у рейтингу серед всіх шкільних предметів за рівнем зацікавленості учнів у їх вивченні. І тому зараз на першому місці стоїть питання про пошук нових шляхів формування пізнавального інтересу учнів. Для того, щоб підвищити рівень зацікавленості уроками з фізики, пропонуємо застосувати кросворди як вид навчально-ігрової діяльності.

Метою статті є дослідження можливостей впливу кросвордів як різновиду дидактичних ігор на розвиток інтересу учнів до фізики. Для досягнення мети необхідно розв'язати такі **завдання**: з'ясувати сутність поняття «пізнавальний інтерес», ознайомитися із шляхами його розвитку; визначити зміст поняття «дидактична гра», розглянути їх види та можливості застосування у фізиці; визначити дидактичне значення кросворду; розробити кросворд для учнів 7 класу з теми «Світлові явища».

Вивчення літератури [1] дозволило встановити наступне: *пізнавальний інтерес* – це найбільш дієвий внутрішній позитивний мотив навчання; розвиток пізнавального інтересу здійснюються у три етапи: допитливість, зацікавленість, стійкий інтерес; за видами пізнавальний інтерес поділяють на епізодичний та постійний. Зрозуміло, що завданням вчителя фізики є формування в учнів постійного пізнавального інтересу. Основними рисами пізнавального інтересу на всіх етапах його розвитку є: позитивне емоційне ставлення до діяльності, радість пізнання, зацікавленість не лише результатами діяльності, а й самим його процесом.

Для виникнення пізнавального інтересу найбільш суттєвим є: створення умов, що дозволяють збільшити враження від інформації; накопичення мінімальних знань і досвіду необхідних для самостійного здійснення певної діяльності.

До *прийомів формування* пізнавального інтересу методисти відносять: наведення прикладів з техніки, використання художньої літератури на уроках з фізики, аналіз фантастичних ситуацій, використання парадоксів з фізики та ін. На нашу думку, підвищенню пізнавального інтересу сприятиме застосування у процесі навчання ігрових технологій, зокрема, фізичних кросвордів.

Ігрові технології відіграють важливу роль в навчанні: виховують самостійність, формують та розвивають певні світоглядні та естетичні позиції, комунікабельність. Одна з головних задач дидактичної гри – навчання. Навчальна може тривати від кількох хвилин до цілого уроку. Вона має такі етапи: підготовчий, безпосереднє проведення гри, узагальнення та аналіз результатів [3]. На уроці вчитель повинен використати таку форму викладання матеріалу, щоб в учнів виникло захоплення, бажання його зрозуміти, освоїти. Н.М.Верзілін зазначав: “Урок – це сонце, навколо якого, як планети, обертаються всі форми навчальних занять” [4]. Учні будуть любити предмет, вчити його лише тоді, коли їм буде цікаво. А.Ейнштейн писав: “... якщо учитель поширює навколо себе подих нудьги, то в такому оточенні все зачахне; зуміє навчити той, хто навчає цікаво” [5]. Саме тому на практиці необхідно застосовувати ігрові форми навчальної діяльності.

Науковці констатують, що найважливішими психологічними ефектами гри є інтерес і задоволення. До ігрових форм навчальної діяльності належать: вікторина, чайнворд, ребус тощо. Одним із видів дидактичної гри є кросворд. *Кросворд* – це один із видів задач-головоломок, що полягає в заповненні літерами рядів клітинок так, щоб у горизонтальних та вертикальних рядках були утворені задані за значенням слова. Назва гри має англійське походження («cross» - перетин і «word» - слово) і перекладається як «хрест-

слово». Розроблений нами кросворд можна використати при вивченні світлових явищ у 7 класі на етапі узагальнення та систематизації знань учнів як на уроці, так і в позакласній роботі. Слід зауважити, що кросворди мають дидактичну цінність не тільки як засіб розвитку пізнавального інтересу учнів, але й як засіб узагальнення, повторення та систематизації знань. Якщо запропонувати учням самим скласти кросворд, а потім презентувати його класу – отримаємо спосіб розвитку творчих здібностей учнів, спосіб формування самостійності, вмінь працювати з різними джерелами інформації (підручники, довідники, інтернет тощо). Кросворд, розроблений нами з теми «Світлові явища», представлений нижче.

			1.	Ф	О	Т	О	М	Е	Т	Р				
2.	З	А	Л	О	М	Л	Е	Н	Н	Я					
3.	П	І	В	Т	І	Н	Ь								
			4.	О	С	В	І	Т	Л	Е	Н	І	С	Т	Ь
5.	П	Р	О	М	І	Н	Ь								
6.	Л	Ю	М	Е	Н										
7.	С	В	І	Т	Л	О	В	О	Д	И					
8.	Д	И	С	П	Е	Р	С	І	Я						
			9.	К	І	Н	О	П	Л	І	В	К	А		
10.	С	В	І	Т	Л	Я	Ч	О	К						

1. Прилад для вимірювання сили світла.
2. Зміна напрямку поширення світла в разі його проходження через межу поділу двох середовищ.
3. Область простору, в яку частково не потрапляє світло від джерела світла.
4. Фізична величина, яка чисельно дорівнює світловому потоку, що падає на одиницю освітленої поверхні.
5. Лінія, що вказує напрямком поширення світлового пучка.
6. Одиниця світлового потоку.
7. Гнучкі нитки, що проводять світло на основі явища повного внутрішнього відбивання.

8.Залежність швидкості поширення пучка світла в певному середовищі від кольору пучка.

9. Світлочутлива плівка для кінознімання та друкування кінофільмів.

10.Організм, що випромінює світло.

Якщо правильно розв'язати кросворд, то по вертикалі ми отримаємо ключове слово «Фотометрія». Також цей кросворд можна представити вже з відповідями і запропонувати учням самим скласти запитання до нього.

Висновок. Кросворди сприяють розвитку пошуково-творчих здібностей учнів. Розв'зування кросвордів тренує пам'ять, виробляє наполегливість, здатність логічно мислити, розширює кругозір і найголовніше – стимулює інтерес до предмету.

Література:

1. Теория и методика обучения физике в школе: общие вопросы [Текст] : учеб. пособие. / С.Е.Каменецкий, Н.С.Пурышева, Н.Е.Важевская [и др.] ; под ред. С.Е.Каменецкого, Н.С. Пурышевой. – М. : Академия, 2000. – 423 с.
2. Божинова, Ф. Я. Фізика. 7 клас [Текст] : підручник / Ф. Я. Божинова, М. М. Кірюхін, О. О. Кірюхіна. – Х. : Ранок, 2007. – 192 с.
3. <http://ua.textreferat.com/referat-13131-1.html>
4. Верзилин Н.М. Проблемы методики преподавания биологии [Текст] : учеб. пособие. / Н.М.Верзилин. – М. : Просвещение, 1974. – 221 с.
5. Эйнштейн А. Сборник научных трудов [Текст] : учеб. пособие. / А.Эйнштейн . – М. : Наука, 1975. – С. 125.